

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 3. června 2020 v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Lněničky a soudců JUDr. Petra Smrže a Mgr. Petra Hovorky odvolání obžalované **Radky T.**, narozené xxx, proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. února 2020 č. j. 2 T 75/2019-460 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. d/, odst. 2 trestního řádu se napadený rozsudek **částečně zrušuje**, a to v celém výroku o trestu.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu **se znovu rozhoduje** tak, že se obžalovaná Radka T. **odsuzuje** podle § 140 odst. 1 za použití § 58 odst. 5 trestního zákoníku k **trestu odnětí svobody v trvání 7 (sedmi) let**.

Podle § 56 odst. 2 písm. a/ tr. zákoníku se obžalovaná pro výkon tohoto trestu zařazuje do **věznice s ostrahou**.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 7. února 2020 č. j. 2 T 75/2019-460 byla obžalovaná Radka T. uznána vinnou jednáním spočívajícím v tom, že *dne 12. 6. 2019 v době kolem 18:00 hodin v domě č. p. xxx, po předchozím slovním a fyzickém střetu s poškozeným J. T., narozeným xxx, při němž byla jmenovaným jednou a malou silou udeřena rukou do obličeje, ho úmyslně a velkou silou bodla v její blízkosti odloženým kuchyňským nožem s čepelí dlouhou 19,5 cm do břicha v okolí pupku, čímž mu způsobila bodné poranění vpravo od pupku pronikající do dutiny břišní v hloubce nejméně 15 cm, jímž došlo k poranění závažně příčného tračnicku tlustého střeva a k perforujícím bodovitým ranám ve stěně žaludku v místě jeho velkého zakřivení, což si vyžádalo okamžitý operační zákrok a následnou hospitalizaci poškozeného trvající až do 15. 7. 2019, přičemž takto jednala ve srozumění, že poškozeného takto vedeným útokem usmrtí, ke čemuž ovšem nedošlo, neboť obroženi života poškozeného v důsledku proniknutí obsahu žaludku do břišní dutiny s následným šokovým stavem bylo odvráceno včasnou a vysoce odbornou lékařskou pomocí, na niž se obžalovaná nijak nepodílela, když po popsáném útoku místo činu opustila.*

Shodu s prvopisem potvrzuje Klára Baxová

2. Toto jednání bylo kvalifikováno jako pokus zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1 tr. zákoníku, za který jí byl uložen trest odnětí svobody v trvání deseti let, pro jehož výkon byla podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazena do věznice s ostrahou.
3. Dále jí byl podle § 70 odst. 2 písm. a/ tr. zákoníku uložen vedlejší trest propadnutí věci, a to kuchyňského nože s čepelí dlouhou 19,5 cm, zajištěného jako stopa č. 1.
4. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. jí pak byla uložena povinnost zaplatit poškozené Vojenské zdravotní pojišťovně České republiky se sídlem Drahobejlova 1404/4, Praha 9, majetkovou škodu ve výši 222 477 Kč.
5. Proti tomuto rozsudku podala obžalovaná Radka T. ve lhůtě uvedené v § 248 odst. 1 tr. ř. odvolání, které písemně odůvodnila prostřednictvím své obhájkyne Mgr. Moniky Homolové, advokátky se sídlem AK Panská 895/6, Praha 1.
6. Toto odvolání směřuje jak do výroku o vině, tak do výroku o trestu a do výroku o náhradě škody.
7. Pokud jde o výrok o vině, vytýká obžalovaná soudu prvního stupně, že se v odůvodnění napadeného rozsudku dostatečně nevypořádal s pochybnostmi o jejím úmyslu způsobit poškozenému projednávaným jednáním smrt. V souvislosti s tím poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2019 sp. zn. 3 Tdo 406/2016, podle něhož je k naplnění skutkové podstaty trestného činu třeba prokázat také to, že pachatel alespoň věděl o možnosti způsobení následku zde předpokládaného, přičemž ne každý útok nožem proti tělu poškozené osoby lze kvalifikovat jako zločin vraždy či jeho pokus. Dále má za to, že nalézací soud nevěnoval dostatečnou pozornost motivaci jejího jednání, když bagatelizuje fyzické napadení ze strany poškozeného vůči ní, které použití nože bezprostředně předcházelo. Nesouhlasí se závěrem, že toto napadení vykazovalo pouze malou až větší intenzitu a nebylo tedy s to vzbudit v ní důvodné obavy o její zdraví či život. Zdůrazňuje, že poškozený jí v průběhu jejich soužití opakovaně intenzivně napadal pěsti, kopal jí i škrtil. Byt po útoku opustila proto, že měla strach z dalšího napadání ze strany poškozeného, neboť z jeho chování nemohla rozpoznat závažnost zranění, které utrpěl; pokračoval ve verbálních útocích vůči ní a pohyboval se bez obtíží. Opětovně zdůrazňuje, že cílem jejího jednání byla pouze obrana a nalézací soud podle ní pochybil, pokud neakceptoval její tvrzení o stále trvající hrozbě násilí ze strany poškozeného, nevzal v úvahu ani vzájemný rozdíl v jejich fyzických dispozicích. Má tedy za to, že její jednání vykazuje všechny zákonné znaky nutné obrany ve smyslu § 29 tr. zákoníku.
8. Trest odnětí svobody v trvání deseti let, který jí byl uložen, považuje odvolatelka za nepřiměřeně přísný. Má za to, že i tehdy, jestliže by její jednání nebylo posouzeno jako nutná obrana, je její předchozí fyzické napadení ze strany poškozeného natolik závažnou polehčující okolností, že bylo namístě uvažovat o aplikaci ustanovení § 58 odst. 5, popř. i odst. 6 trestního zákoníku, umožňujících mimořádné snížení trestu odnětí svobody. Svědčí pro to podle ní i její dosavadní trestní bezúhonnost a pozitivní hodnocení její osoby ze strany zaměstnavatele.
9. Výhrady má i vůči uložené povinnosti nahradit škodu Vojenské zdravotní pojišťovně ČR, která je podle ní nalomena důvodnými pochybnostmi ohledně naplnění zákonných znaků pokusu zločinu vraždy.
10. Proto navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a buď znovu sám rozhodl o jejím zproštění obžaloby podle § 226 písm. b/ tr. ř., popř. aby vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
11. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací z podnětu podaného odvolání přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo odvolání podáno, jakož i zákonnost postupu řízení, jež jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Zabýval se i tím, zda napadený rozsudek a jemu předcházející

řízení nevykazují vady, jež odvoláním vytýkány nejsou, avšak mohly by mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo odvolání podáno, a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné, avšak toliko v části směřující do výroku o trestu.

12. Jak odvolací soud zjistil, přípravné řízení i řízení před soudem prvního stupně proběhlo v plném souladu s odpovídajícími ustanoveními trestního řádu, přičemž všechna procesní práva obžalované, zejména její právo na obhajobu, byla dodržena.

13. Soud prvního stupně si v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. zajistil dostatečné důkazní podklady pro zákonné meritorní rozhodnutí a tyto v hlavním líčení náležitě provedené důkazy podle zjištění odvolacího soudu hodnotil na základě své volné úvahy jednotlivě, v jejich souhrnu i ve všech vzájemných souvislostech tak, jak mu ukládá ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a na základě logického myšlenkového postupu pak učinil správné skutkové závěry.

14. K tomu je nutno dodat, že hodnocení důkazů je výhradní doménou soudu, který ve věci rozhoduje v prvním stupni a který tyto důkazy v hlavním líčení bezprostředně provádí. Odvolacímu soudu do něho přísluší zasahovat pouze tehdy, jestliže je toto hodnocení s provedenými důkazy zjevně v rozporu, je nelogické či nepřezkoumatelné, pokud některé z provedených důkazů účelově pomíjí, anebo pokud se opírá o důkazy, jež provedeny nebyly, popř. o důkazy neexistující anebo o důkazy procesně nepoužitelné. Rovněž tak by mohlo být důvodem k takovému postupu hodnocení, jež by bylo v rozporu s obecně známými a uznávanými a zkušenostmi (tzv. notoriemi).

15. Ani jednou z těchto vad však odůvodnění napadeného rozsudku netrpí. Vrchní soud v Praze jej shledal plně v souladu s ustanovením § 125 tr. ř., se skutkovými závěry nalézacího soudu se plně ztotožnil a k odvolacím námitkám obžalovaného uvádí následující.

16. Důvody, proč neshledal v jednání obžalované znaky nutné obrany ve smyslu § 29 tr. zákoníku, soud prvního stupně zevrubně a vyčerpávajícím způsobem rozvádí na stranách 11 až 13 odůvodnění napadeného rozsudku v odstavcích 37 až 45. Předchozí napadení obžalované ze strany poškozeného zde nikterak nepopírá ani nebagatelizuje, pouze konstatuje, že na rozdíl od úderu do hlavy, který zanechal na jejím obličeji zjevné stopy, nebyla po obžalovanou tvrzeném úderu do žeber nalezena žádná stopa ani vizuálním ohledáním ani rentgenovým vyšetřením.

17. Nejde přitom o jediný důkaz, z něhož nalézací soud dovozuje motiv jednání obžalované (zlobný afekt umocněný předchozím požitím alkoholu) a současně u ní vylučuje jednání v nutné obraně.

18. Nalézací soud zde konstatuje dosavadní soužití obžalované s poškozeným doprovázené častým vzájemným slovním i fyzickým napadáním, a zejména pak hodnotí chování obžalované i poškozeného bezprostředně po činu, přičemž v jeho závěrech vyplývajících z těchto důkazů odvolací soud neshledal žádné úvahy odporující logice ani jakékoliv úvahy, jež by byly v rozporu se zásadou „*in dubio pro reo*“ (v pochybnostech ve prospěch obžalovaného).

19. Rovněž tak odvolací soud neshledal důvodnými námitky obžalované směřující do právní kvalifikace jejího jednání, kterou se nalézací soud zabývá na stranách 14 a 15 napadeného rozsudku v odstavcích 46 a 46, kde mj. podrobně a přesvědčivě dovozuje na straně obžalované nepřímý úmysl ve vztahu k možnému smrtelnému následku jejího útoku. Na straně 15 v odstavci 48 pak soud prvního stupně stejně logicky a přesvědčivě uvádí, proč jednání obžalované nelze posoudit jako pokus zločinu zabití podle § 21 odst. 1, § 141 odst. 1 tr. zákoníku.

20. Lze tedy shrnout, že veškeré odvolací námitky obžalované směřující do skutkových zjištění a do právní kvalifikace jejího jednání tvořily již v řízení před soudem prvního stupně součást její obhajoby a nalézací soud se s nimi vypořádal dostatečně podrobně, kvalifikovaně a přesvědčivě, že i v rámci odvolacího řízení lze na jeho argumentaci plně odkázat bez nutnosti jí jakkoliv pozměňovat či doplňovat.

21. Oproti tomu uznal Vrchní soud v Praze důvodnými odvolací námitky obžalované směřující do uloženého trestu, a to zejména pokud jde o otázku aplikace ustanovení § 58 odst. 5 tr. zákoníku, když na rozdíl od soudu prvního stupně důvody k aplikaci shora citovaného zmírňujícího zákonného ustanovení shledal.

22. Je nutno mít na zřeteli, že trestní sazby u zvláště závažného zločinu vraždy jsou nastaveny ve značně vysoké výměře proto, že se u tohoto deliktu předpokládá zmaření lidského života jako jedné z nejvýše uznávaných, a tedy i nejprísněji chráněných hodnot v civilizovaném světě. Proto je při ukládání trestu v konkrétních případech vždy třeba zohlednit skutečnost, jestliže k tomuto fatálnímu následku nedošlo, byť nezávisle na vůli pachatele, a to nezřídka i mimořádným snížením trestu odnětí svobody pod spodní hranici zákonné trestní sazby.

23. Vedle toho, že jednání obžalované zůstalo toliko ve stádiu pokusu, je při úvaze o trestu nutno zohlednit i ostatní zásady pro ukládání trestních sankcí, uvedené v ustanoveních § 37 a 38 tr. zákoníku a všechna hlediska rozhodná pro výměru trestu, uvedená v § 39 tr. zákoníku. Nelze pominout, že obžalovaná je přes svou problematickou povahu a sklony k častému požívání alkoholu osobou dosud netrestanou, prostředky k obživě si řádně opatřuje prací, přičemž její zaměstnavatel jí hodnotí kladně. Ke svému jednání se částečně doznala, projevila nad ním lítost a je nutno zohlednit i skutečnost, že byť nejednala v nutné obraně, nebyla to ona, kdo fyzickou konfrontaci zahájil; na vzniku jejího zlobného afektu se vedle požitého alkoholu a její konfliktní povahy podílel nemalou, ne-li rozhodující měrou poškozený, který jí jako první napadl přinejmenším úderem do obličeje. Ostatně i z celkového postoje poškozeného k trestnímu stíhání jeho manželky lze dovodit, že si je této skutečnosti sám vědom.

24. Proto Vrchní soud v Praze podle § 258 odst. 1 písm. d/, odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek částečně zrušil, a to v celém výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, obžalované Radce T. uložil za použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku trest odnětí svobody pod spodní hranicí trestní sazby uvedené v ustanovení § 140 odst. 1 tr. zákoníku (rozpětí od deseti do osmnácti let), a to v trvání sedmi let.

25. Pro výkon tohoto trestu pak odvolací soud obžalovanou podle § 56 odst. 2 písm. a/ tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou, což je s ohledem na délku trestu a na charakter trestné činnosti, za který byl tento trest uložen, standardní zákonné zařazení, neboť její dosavadní netrestanost a poměrně nízký stupeň jejího narušení nezavdávají příčinu k závěru, že by její nápravy mohlo být lépe dosaženo v přísnějším vězeňském režimu.

26. Od opětovného uložení trestu propadnutí věci – nože, kterým byl čin spáchán – odvolací soud při opětovném rozhodování o trestu upustil. Jedná se o běžnou, všeobecně dostupnou kuchyňskou pomůcku, jejíž propadnutí nikterak zvláště nepřispěje ani k postihu obžalované, ani k účinně ochraně společnosti.

27. Výrok náhradě škody ponechal Vrchní soud v platnosti. Odvolací námitky obžalované vůči němu se opíraly toliko o absenci její viny zažalovaným jednáním, resp. popíraly protiprávnost tohoto jednání. Vina zažalovaným pokusem zločinu jí však byla prokázána, stejně jako příčinná souvislost mezi jejím trestným jednáním a vznikem majetkové škody na straně Vojenské zdravotní pojišťovny v důsledku nákladů vynaložených na léčení zranění poškozeného J. T. Poškozená zdravotní pojišťovna se k trestnímu řízení se svým nárokem na náhradu majetkové škody včas a řádně připojila a výši škody řádně doložila; proto je rozhodnutí podle § 228 odst. 1 tr. ř. o povinnosti obžalované k náhradě této škody plně namístě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku *není* další řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku,

a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného, obžalovaný pro nesprávnost výroku toho rozhodnutí, které se ho bezprostředně dotýká, a to pouze prostřednictvím svého obhájce, jinak se takové podání za dovolání nepovažuje, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky.

Praha 3. června 2020

JUDr. Jiří Lněnička v. r.
předseda senátu

Vypracoval:
JUDr. Petr Smrž